

w sprawie zasad szacowania ryzyk w Urzędzie Gminy w Walcach oraz gminnych jednostkach organizacyjnych

Na podstawie art. 68 oraz art. 69 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 ze zmianami) oraz w oparciu o komunikat nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 roku w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84), zarządza się, co następuje:

§ 1

Zarządzenie określa organizację i zasady zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Walcach oraz gminnych jednostkach organizacyjnych.

§ 2

Zarządzanie ryzykiem odbywa się w oparciu o funkcje stałe i okresowe oraz zadania zidentyfikowane w ramach tych funkcji, a opisane w planie celów, zadań i mierników Urzędu Gminy w Walcach oraz planach celów, zadań i mierników gminnych jednostek organizacyjnych na dany rok budżetowy.

§ 3

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje:

- identyfikację i ocenę czynników ryzyka oraz określenie ich skutku,
- ustalenie funkcjonujących mechanizmów kontrolnych,
- analizę i hierarchizację ryzyk wg poziomu istotności ryzyka,
- ustalenie strategii wobec ryzyka wysokiego,
- wskazanie osób odpowiedzialnych za podjęcie działań zaradczych oraz ustalenie daty, do której należy podjąć działania,
- wskazanie dokumentów, w których będzie prowadzone monitorowanie efektywności podjętych działań.

§ 4

1. Identyfikacja ryzyka odbywa się na formularzu stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzenia i polega na ustaleniu czynników ryzyka zagrażających prawidłowej realizacji zadań realizowane przez Urząd Gminy w Walcach lub gminną jednostkę organizacyjną biorąc pod uwagę czynniki sprzyjające wystąpieniu ryzyka :

- finansowego,
- dotyczącego zasobów ludzkich,
- działalności,
- zewnętrznego.

2. Identyfikacji ryzyka dokonują kierownicy komórek organizacyjnych Urzędu Gminy w Walcach wraz z pracownikami merytorycznymi realizującymi zadanie do 15 lutego danego roku budżetowego na formularzu będącym załącznikiem nr 2 do zarządzenia.

3. Ocena ryzyka polega na zwartościowaniu przy pomocy skali punktowej – skutku i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.

4. Zasady określania skutku oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka opisano w załączniku nr 1 do zarządzenia.
5. Ustalenie funkcjonujących mechanizmów kontrolnych polega na identyfikacji istniejących środków wykorzystywanych do utrzymania ryzyka pod kontrolą.
6. W oparciu o dokonaną analizę prawdopodobieństwa wystąpienia czynników ryzyka oraz skutków ryzyka ustalany jest poziom istotności ryzyka. Ustala się następujące poziomy istotności ryzyka :
 - ryzyko niskie (poziom istotności od 0 do 4),
 - ryzyko średnie (poziom istotności 5 do 16),
 - ryzyko wysokie (poziom istotności od 17 do 36).
7. Ryzykiem akceptowanym jest ryzyko niskie oraz ryzyko średnie w średnich stanach. Ryzyko średnie w górnych stanach wymaga bieżącego monitorowania.
8. Ryzyko wysokie przekraczające akceptowany poziom istotności ryzyka wymaga ustalenia i podjęcia działań ograniczających je przez właściciela ryzyka/lidera zadania, do poziomu akceptowalnego poprzez zmniejszenie jego wpływu lub prawdopodobieństwa ziszczenia się (przeciwdziałanie ryzyku) – załącznik nr 2.
9. Ustala się następujące strategie postępowania w przypadku wystąpienia ryzyka wysokiego :
 - akceptację – tolerowanie ryzyka, w przypadku, gdy istnieją określone trudności w przeciwdziałaniu ryzykom, a także gdy koszty podjętych działań mogą przekroczyć przewidywane korzyści,
 - unikanie – wycofanie się, zawieszenie działań rodzących zbyt duże ryzyko,
 - zabezpieczenie – przeciwdziałanie, działania pozwalające na ograniczenie ryzyka do akceptowalnego poziomu, np. dzięki wzmocnieniu mechanizmów kontroli wewnętrznej (poprzez procedury, wytyczne, zasady, nadzór, itd.) wbudowanych w realizowane procesy,
 - transfer – przeniesienie ryzyka na inną instytucję, np. poprzez ubezpieczenie,
 - dywersyfikacja – rozproszenie ryzyka,
 - redukcję – działania pozwalające na ograniczenie ryzyka do akceptowalnego poziomu, np. dzięki wzmocnieniu mechanizmów kontroli wewnętrznej (poprzez procedury, wytyczne, zasady, nadzór, itd. wbudowanych w realizowane procesy).
10. Wypełniony i podpisany formularz przekazywany jest przez właściciela ryzyka/lidera do Zespołu ds. kontroli zarządczej w wersji elektronicznej i stanowi dokumentację systemu kontroli zarządczej.
11. Zespół ds. kontroli zarządczej, na tym samym formularzu dokonuje ponownej oceny ryzyka do dnia 28 lutego. W przypadku ponownego zidentyfikowania ryzyka wysokiego w zadaniu przez Zespół ds. kontroli zarządczej zadanie wpisywane jest przez koordynatora ds. kontroli zarządczej do planu zarządzania ryzykiem wysokim dla Urzędu Gminy w Walcach.
12. W przypadku wystąpienia ryzyka wysokiego formularz nr 2 przekazywany jest przez koordynatora ds. kontroli zarządczej właścicielowi ryzyka/liderowi zadania w celu określenia metod przeciwdziałania ryzyku wysokiemu.
13. Po określeniu metod przeciwdziałaniu ryzyku wysokiemu właściciel ryzyka/lider zadania przekazuje formularz nr 2 koordynatorowi ds. kontroli zarządczej. Koordynator ds. kontroli zarządczej wypełniony formularz nr 2 z zadaniem obciążonym ryzykiem wysokim przedkłada Wójtowi Gminy

Walce do analizy i zatwierdzenia.

14. Wójt Gminy Walce dokonuje analizy proponowanych metod przeciwdziałania ryzyku wysokiemu. W przypadku zaakceptowania proponowanych metod przeciwdziałania ryzyku wysokiemu zadanie obarczone ryzykiem wysokim wpisywane jest przez koordynatora ds. kontroli zarządczej do planu zarządzania ryzykiem wysokim dla Urzędu Gminy w Walcach.

§ 5

1. Kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych wraz z podległymi pracownikami merytorycznymi do 15 lutego szacują ryzyka do zadań zidentyfikowanych w swoich planach celów zadań i mierników na dany rok budżetowy.

2. Kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych do 28 lutego przekazują jeden egzemplarz planu zarządzania ryzykiem wysokim swojej jednostki organizacyjnej za pośrednictwem Wójta Gminy Walce do Zespołu ds. kontroli zarządczej w ramach monitorowania II poziomu kontroli zarządczej.

§ 6

1. Zidentyfikowane ryzyko wysokie oraz ustalone metody jego ograniczania do akceptowanego poziomu są na bieżąco monitorowane przez Zespół ds. kontroli zarządczej.

2. Plan zarządzania ryzykiem wysokim przekazywany jest przez Zespół ds. kontroli zarządczej do analizy i akceptacji Wójtowi Gminy Walce.

3. W przypadku, gdy ponowne szacowanie ryzyka przez właściciela ryzyka/lidera zadania oraz Zespół ds. kontroli zarządczej doprowadzi do obniżenia poziomu ryzyka do ryzyka średniego lub niskiego, zadanie jest usuwane z planu zarządzania ryzykiem wysokim. Zaktualizowany plan zarządzania ryzykiem wysokim jest przekazywany przez Zespół ds. kontroli zarządczej do analizy i akceptacji Wójtowi Gminy Walce.

4. Ponadto efektywność zarządzania ryzykiem wysoki podlega niezależnej i obiektywnej ocenie w ramach kontroli wewnętrznej uregulowanej w Regulaminie kontroli zarządczej.

§ 7

Wykonanie zarządzenia powierza się koordynatorowi ds. kontroli zarządczej.

§ 8

Traci moc Zarządzenie Nr 0151/25/2010 Wójta Gminy Walce z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Walcach.

§ 9

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJT
mgr Bernard Kubata

Zasady oceny zidentyfikowanych ryzyk

1. Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka

Opis	Prawdopodobieństwo	Punktacja
nie występuje	0 %	0
rzadkie	0 – 20 %	1
mało prawdopodobne	21 – 40 %	2
średnie	41 – 60 %	3
prawdopodobne	61 – 80 %	4
prawie pewne	81 – 99 %	5
pewne	100 %	6

2. Zasady oceny skutku wystąpienia ryzyka

Kryteria					Punktacja
Finansowe	Organizacyjne	Pracownicy	Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo osób	Reputacja	
Brak strat	Brak zakłóceń	Rotacja nie wystąpiła	Brak wypadków	Brak informacji medialnych	0
Znikome straty finansowe	Znikome zakłócenia w realizacji działań	Znikome odejścia pracowników	Znikome obrażenia	Ubogie informacje w mediach lokalnych	1
Nieznaczne straty finansowe	Krótkotrwale zakłócenia w działalności	Nieznaczna fluktuacja kadr	Nieznaczne obrażenia	Ubogie informacje w mediach lokalnych lub regionalnych	2
Niewielkie straty finansowe	Niewielkie zakłócenia w działalności	Niewielka fluktuacja kadr	Niewielkie obrażenia	Ograniczone informacje w mediach lokalnych lub regionalnych	3
Istotne straty finansowe	Zakłócenia w działalności	Istotna fluktuacja kadr	Pewne obrażenia	Pewne informacje w mediach lokalnych lub regionalnych	4
Poważne straty finansowe	Brak realizacji kluczowego celu	Poważna fluktuacja kadr	Poważne obrażenia	Pewne informacje w mediach ogólnokrajowych	5
Katastrofalne skutki finansowe	Brak realizacji kluczowych celów	Odejścia masowe pracowników	Utrata życia	Doniesienia prasowe w całym kraju	6

**Arkusz identyfikacji i oceny ryzyka,
ustalenia jego skutków oraz funkcjonujących mechanizmów kontrolnych**

Funkcja		
Zadanie i cel		
Właściciel ryzyka		
PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA		
1.	Ryzyko finansowe	
1.1.		błędna ocena celowości wydatków
1.2.		brak środków finansowych, plan finansowy nieadekwatny do potrzeb
1.3.		niewystarczająca liczba etatów
1.4.		niewywiązanie się z umowy przez oferenta
1.5.		niskie wynagrodzenia pracowników
2.	Ryzyko dot. zasobów ludzkich	
2.1.		brak zaangażowania pracownika
2.2.		chęć osiągnięcia korzyści przez pracownika
2.3.		korzystanie z nielegalnego oprogramowania
2.4.		kradzież dokumentu / mienia
2.5.		mobbing
2.6.		nepotyzm
2.7.		nie obiektywizm pracownika / przełożonego
2.8.		nierzetelność pracownika / przełożonego
2.9.		sfalszowanie dokumentu
2.10.		sugestie osób trzecich, naciski
2.11.		udostępnianie haseł dostępu
2.12.		ukrywanie naruszeń obowiązków służbowych i przestępstw pracowniczych
2.13.		unikanie odpowiedzialności przez pracownika
2.14.		zagubienie dokumentu / mienia
2.15.		zniszczenie dokumentu / mienia
2.16.		absencja pracownika spowodowana chorobą
3.	Ryzyko działalności	
3.1.		błędne / niejasne procedury wewnętrzne
3.2.		brak informacji
3.3.		brak motywacji do pracy
3.4.		brak nadzoru
3.5.		brak określenia zakresu obowiązków
3.6.		brak określenia zakresu odpowiedzialności
3.7.		brak reakcji na potrzeby / zdarzenia
3.8.		brak samokontroli pracowników
3.9.		brak szkoleń
3.10.		brak wewnętrznych procedur postępowania
3.11.		brak zastępstwa

3.12.		duże obciążenie pracą
3.13.		nieadekwatne zakresy kompetencji
3.14.		niewłaściwa tematyka szkoleń
3.15.		niewłaściwe definiowanie potrzeb
3.16.		niewłaściwie wykonywany nadzór
3.17.		niewykonywanie okresowych przeglądów
3.18.		niewystarczająca wiedza pracownika
3.19.		niewystarczające umiejętności, predyspozycje pracownika
3.20.		wysoka rotacja pracowników
3.21.		zbyt szeroki zakres obowiązków
3.22.		zbyt szeroki zakres odpowiedzialności
3.23.		pożar
3.24.		wypadek przy pracy
3.25.		zalanie wodą
3.26.		awaria systemu informatycznego
3.27.		błędy w oprogramowaniu informatycznym
3.28.		brak łączności
2.29.		brak odpowiedniego sprzętu lub narzędzi pracy
2.30.		nieodpowiednie wyposażenie techniczne obiektu
4.	Ryzyko zewnętrzne	
4.1.		brak współpracy ze strony organów ustawowo zobowiązanych
4.2.		brak zainteresowania ofertą Urzędu
4.3.		negatywny odbiór Urzędu
4.4.		niekontrolowany w czasie napływ dokumentów wymagających przetworzenia
4.5.		nie spełnianie wymagań przez oferentów
4.6.		utrudnianie postępowania przez zobowiązanych
4.7.		brak regulacji prawnych
4.8.		częsta zmiana przepisów
4.9.		nadmiar regulacji prawnych
4.10.		niejednolite orzecznictwo
4.11.		niespójność przepisów
4.12.		ograniczenia czasowe wynikające z przepisów

SKUTKI WYSTĄPIENIA RYZYKA (ODDZIAŁYWANIE)		
1.1		Finansowy
1.2		Organizacyjny
1.3		Pracownicy
1.4		Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo osób
1.5		Reputacja
Szacowanie ryzyk przez osoby realizujące zadanie		
Skutki wystąpienia ryzyka (skala 0-6)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (skala 0- 6)	Poziom istotności ryzyka (skala 0- 36)
Funkcjonujące mechanizmy kontrolne		

Ponowne szacowanie ryzyka przez Zespół ds. kontroli zarządczej		
Skutki wystąpienia ryzyka (skala 0-6)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (skala 0- 6)	Poziom istotności ryzyka (skala 0-36)
Proponowane metody przeciwdziałania ryzyku wysokiemu		

.....
(data i podpis właściciela ryzyka)

WÓJTA
mgr Bernard Kubata

Plan zarządzania ryzykiem wysokim									
Lp.	Opis ryzyka, przyczyna i skutek ryzyka	Kategoria ryzyka	Właściciel ryzyka	Skutek	Prawdopodobieństwo	Poziom istotności ryzyka	Funkcjonujące mechanizmy kontrolne	Wymagane działania	Odpowiedzialny za działania, termin
1									
2									

.....
(pieczęć, data, podpis)

WÓJT

mgr Bernard Kubata